

punten in het westelijk deel van de *Pacific*: de Amerikaanse eilanden Wake en Goeam, enkele eilanden in de Britse Gilbert-groep, en de Australische basis Rabaul in de Bismarck-archipel ten noorden van Australisch-Nieuw-Guinea. Al die vlootsteunpunten zouden veroverd worden van het Japanse eiland Iwo-Jima uit; er zouden geen omvangrijke expedities voor nodig zijn maar de afstanden waren groot en elk schip telde.

Ziedaar dan het Japanse operatieplan dat, toen Jamamoto's Pearl Harbor-denkbeeld eenmaal was aanvaard (dat was pas eind september '41 het geval en dat had in Tokio veel strijd gekost), volledig uitgewerkt op schrift kwam te staan.

Welk jaar was voor de uitvoering het geschiktst?

Het lopende. Japan had haast: wilde het niet door het Amerikaans-Nederlands aardolie-embargo in onoverkomelijke moeilijkheden geraken, dan diende het de aardoliebronnen van Nederlands-Indië ten spoedigste te veroveren. Mogelijkerwijs zouden daar vernielingen zijn aangericht – het herstel zou tijd vergen.

Welk jaargetijde was voor de uitvoering het geschiktst?

Dat werd bepaald door het meest gewaagde onderdeel: de overval op de *Pacific Fleet*. De vloot die van de Koerilen de verre tocht naar Pearl Harbor zou ondernemen, moest zo min mogelijk kans lopen om ontdekt te worden, anders gezegd: zij moest een maximale bescherming ontlenen aan het nachtelijk duister. Varen in de winter dus, en zo dicht mogelijk bij de langste nacht, 21 december. Maar 21 december zou net iets te laat zijn: men kon van begin december af hevige stormen verwachten in de Koerilen en bovendien ook zware regens in de Zuidchinese Zee. Kwam het tot de uitvoering van het operatieplan, dan zou een vroegere datum in december de beste zijn, vermoedelijk de 7de – een zondag.

Het was een ongehoord riskant plan, allereerst al wat de uitvoering betrof. Die kon door vervroegde stormen bij de Koerilen of door een vervroegde *moesson* in de Zuidchinese Zee op losse schroeven gezet worden. Er was voorts geen zekerheid dat het grote eskader dat naar Pearl Harbor zou varen (een tocht van tien tot elf dagen!), onopgemerkt zou blijven. Natuurlijk, men kon voorzorgsmaatregelen nemen, bijvoorbeeld door te gelasten (die orders zijn inderdaad gegeven) om elk in Britse of Amerikaanse dienst varende schip dat men zou ontmoeten, zonder waarschuwing in de grond te boren; maar denkbaar was dat zulk een schip er in zou slagen om vlak voor het tot zinken gebracht werd of zelfs terwijl het zinkende was, een radiobericht naar de wal te sturen dat op zijn minst tot belangrijk verscherpte waakzaamheid zou leiden. Welke zekerheid